

La Unió Mediambiental

Era meravellós viure al començament de l'era pre-Lehman. Però ser europeu era molt millor. Abans que l'economia mundial s'alentís el 2008, la Unió Europea presentava una cara atractiva al món. El seu escepticisme sobre la força militar i l'amor per les regles globals era un contrapès a l'unilateralisme vaquer dels Estats Units de George Bush. La qüestió del canvi climàtic presentava una oportunitat d'or perquè Europa demostrés el seu poder suau, el múscul econòmic i l'internacionalisme altruista pel bé de la humanitat. Potser, van pensar alguns, la UE s'hauria de rebatejar com a UM, "Unió Mediambiental."

La crisi i la devastació desencadenada a tota la zona euro, però, van engegar-ho a rodar. Sigui com sigui, el medi ambient ha tornat. En la seva cimera més recent, els caps de Govern europeus van acordar un paquet de clima i energia que obliga la UE a garantir que per al 2030 les seves emissions de gasos d'efecte hivernacle han de ser, com a mínim, un 40% més baixes que el 1990. Per aconseguir aquest objectiu, cadascun dels 28 membres haurà de complir objectius propis jurídicament vinculants, que encara no s'han establert. L'acord en substitueix un del 2007, segons el qual la UE acordava una reducció del 20% de les emissions per a l'any 2020. Aquestes mesures aplanaran el camí a una reducció d'entre el 80 i el 95% per a l'any 2050.

L'acord va ser molt disputat i complex fins i tot per als estàndards de la UE. Els països més pobres, com ara Polònia, que depèn del carbó per al 90% de la seva electricitat, han aconseguit mesures que facilitaran la seva transició a combustibles més nets. Dos subobjectius, el 27% en la quota d'energies renovables en la combinació energètica i la millora de l'eficiència energètica, es van incloure en l'acord, però no estan reforçats. L'objectiu de les energies renovables és vinculant només en "l'àmbit de la UE", i això fa dubtar si l'organisme es demanarà a si mateix cas que no el compleixi. Espanya i Portugal han fixat compromisos per poder exportar els excedents d'energia.

No n'hi ha prou, van rondinar els grups de pressió verds. Critiquen que els objec-

En matèria de canvi climàtic (i en poca cosa més) Europa encara aspira al lideratge mundial.

Reproduït amb permís de

The Economist

tius no són prou estrictes per complir amb la meta de 2050, perquè els talls posteriors seran molt més difícils de fer que els anteriors. Un acord més ambiciós probablement era políticament impossible. Però aquestes queixes amaguen que Europa està en camí de convertir-se en productor molt baix d'emissions. El 2012, la UE va representar només l'11% de les emissions mundials de gasos d'efecte hivernacle, al costat del 16% dels Estats Units i el 29% de la Xina.

Els països en desenvolupament sostenen que Europa té responsabilitats històriques de les quals s'ha de fer càrrec, atesa l'acumulació de calor que les seves emissions han causat al llarg dels segles. És just. Però una de les raons per les quals els líders europeus tenien tantes ganes d'arribar a un acord és que en matèria climàtica (si bé en poca cosa més), l'exemple europeu encara pot inspirar a d'altres. Tenen l'esperança que en una conferència a París el desembre de 2015 els líders mundials estaran preparats per signar un pacte sobre el canvi climàtic per regular les emissions després de 2020, que van fracassar a Copenhaguen fa cinc anys.

Els representants ja van exhibir un conte amb final feliç segons el qual l'acord de la UE provocaria un moviment als Estats Units, que al seu torn inspiraria la Xina. Una formulació "de mínims" s'uneix a la meta del 40%, que permet a la UE incrementar la seva contribució si altres mostren una ambició semblant.

La influència d'Europa no sols està confinada al regne de la persuasió. Funcionaris de Califòrnia, per exemple, van fer diverses visites de recerca a

Brussel·les per investigar el règim de comerç d'emissions de la UE mentre preparaven el seu propi, el segon més gran del món. Abans de la seva posada en marxa fa dos anys, els californians van dir als escèptics que havien après lliçons importants de la UE, fins i tot si en bona part eren sobre el que s'ha d'evitar.

Els primers talls són els més profunds. La conferència de París es vendrà com l'última oportunitat del món per evitar un canvi climàtic catastròfic. Aquesta vegada, els esdeveniments poden justificar les esperances més salvatges dels funcionaris europeus, especialment en comparació del 2007. Barack Obama té l'ull posat en el seu llegat mediambiental, fins i tot si el Congrés republicà fa tot el possible per frustrar-li els plans.

Així que el poder de l'exemple europeu potser no complirà del tot les expectatives dels funcionaris, però el seu poder s'està esvainent. La UE corre el risc que la subestimem en les negociacions mundials sobre el clima. És difícil d'imaginar països influents (com ara la Xina, per exemple, o els Estats Units) fent concessions per guanyar-se els europeus. El pla de comerç d'emissions, que cobreix 12.000 indústries contaminants i la meitat de les emissions totals de carboni d'Europa, és al centre dels plans de la UE, i és ridícul. El mercat està saturat de permisos, que actualment es comercien per poc més de 6€ per tona, és a dir, que hi ha pocs incentius per abandonar els combustibles bruts. En realitat, ara Europa crema més carbó que mai. Un pla angloalemany per accelerar la retirada dels permisos del mercat hauria d'ajudar, tot i que s'haurà de tornar a convèncer els polonesos.

La UE complirà el seu objectiu per al 2020, però això és degut en bona part a la seva economia malaltissa. La recessió no és un remei per als problemes climàtics. De fet, la retòrica verda dels funcionaris europeus ha pres un gir favorable al creixement: amb unes perspectives d'atur elevades i un creixement pla, els ciutadans no veuran amb bons ulls l'augment dels preus de l'energia. A mesura que converteixin els seus compromisos climàtics en polítiques, els Governos europeus hauran d'anar amb compte si volen liderar el món sense deixar enrere els seus votants.

Traducció de Paula Arnas Antolí